

SETMANARI DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIS

Dedicat ab preferència al desenvollop de la vida teatral de Catalunya

Sortirà los Dissaptes

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
 En Barcelona. Ptas. 1'00 trimestre.
 Fora ciutat... » 1'50 »
 Extranjer y Ul-
 tramar... » 10'00 l' any.

Director, DON JOAN BRÚ SANCLEMENT

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
 Carrer de la Unió, 2, botiga

PREUS DE CADA NÚMERO:
 Número corrent... 0'10 Ptas.
 » atrassats... 0'15 »
 » pera los
 no suscrits... 0'20 »

ALS SENYORS SUSCRIPTORES

Tots los que surtin de Barcelona y desitjin rébrer lo periòdich allí hont vagin, poden passar nota á nostra Administració, carrer de la Unió, n.º 2, y los será enviat sens augment de preu.

NOTAS HISTÓRICAS

VIII

Pocas son las produccions teatrals catalanas anteriors al sigle present; de manera que fins al renaixement de nostra literatura, no 's pot dir que hi haje hagut Teatro Catalá.

La Comedia famosa de la gloriosa verge y mártir Santa Bárbara, que 'l doctor Vicens García va escriurer quan se doná á Vallfogona 'l patrocini d' aquesta Santa, la tragedia Amor, firmeza y porfia de Fontanella y la Passió y mort de Nostre Senyor Jesucrist, son las pocas composicions dramáticas de que tením noticias d' haverse representat avans del sigle actual.

Los saynetes destinats á las sombras, las pessas de circunstancias de 'n Robreño, moltas de ellas de fets de la guerra dels set anys, y las produccions senzillas, pero més apreciables que las anteriors, de 'n Francisco Renart, autor de La Layeta de Sant Just y Titó y donya Paca, estiguéren en boga desde l' any 35 al 50.

Després, de quan en quan apareixia com rara avis una que altra producció catalana en nostres teatros. En Damás Calvet ab la Romería de Requesens, en Manuel Angelón ab La Verge de las Mercés, en Joseph A. Clavé ab L' aplech del Remey y en Francisco de S. Vidal ab Una noya com un sol, que la companyia de la Matilde Diez y 'ls germans Catalina estrenaren en lo Circo Barcelonés, siguéren los precursors del nostre modern teatro regional.

Més endevant, l' eminent actor D. Joseph Valero, nos doná á coneixer La Campana de la Almudaina, que la representava y dirigía de la manera més magistral que 'l seu autor pogués desitjar. Lo drama va ferse popular, y en l' any 1864 D. Frederich Soler n' escrigué la parodia ab lo títol de L' esquella de la torratxa, destinantla á una societat particular, composta d' aficionats, que funcionava en l' Odeón. L' empresari d' aquest teatro allavoras, Sr. Dimas y l' actor cómic Sr. Fontova, demanaren al autor de L' esquella que 'ls hi deixés representar públicament en lo mateix local, á lo que accedí, després de molts prechs, lo senyor Soler, posant per nom del autor lo pseudónim Serafi Pitarra. L' obra, que s' havia estrenat en un sol acte, pero que per representarse públicament va dividir-se en dos, tingué molt éxit, y tenint lo senyor Soler algun altre apropósit referent á la guerra d' África y comptant ab la colaboració de diferents autors, convingué ab la empresa del Odeón en donar una representació setmanal, ab lo títol de La gata, perque ell titolava gatadas las sevas

produccions humorístiques, y siguié molt concorreguda y celebrada la primera funció que, segons los cartells, en los que hi havia gravada una gata, se donava á *benefici de la empresa*.

En *La Gata*, després de *L' esquella*, s' hi representaren del mateix autor *La butifarra de la llibertat*, *Las pildoras d' Holloway* y *Lo Cantador*, aquesta última ab col·laboració de don Conrat Roure, qui 's firmava Pau Bunyegas, *Los banys de Caldetas* del senyor Arnau, *Tal hi va que no s' ho creu* de D. Eduart Vidal, *Una noya es per un rey* y *La vida al encant* del senyor Roure y altrás produccions humorístiques d' aquestos mateixos autors.

Aquí va comensar verdaderament lo Teatro Catalá, ab molta fortuna per cert, per contribuir als éxits la companyia del Odeón, en que hi figuravan las actrius Sras. Soler y Vilches y 'ls actors senyors Fontova, Villahermosa, Soler, Puig, Clucellas y Bertrán.

No s' havia representat en lo primer any cap funció de caràcter sèrio ó dramátich, per duptar los autors si 'l públich las acceptaria. Al any següent volgué provarho D. Eduart Vidal y va escullirse una companyia per representar en lo teatro Principal lo drama *Tal farás tal trobarás*. Lo quadro no podia ésser mes ben triat: las senyoras Soler y Juaní y 'ls senyors Villahermosa, Monner, Arolas y Torrembó, donáren al drama una interpretació magnífica y 'ls aplaudiments del públich demostraren que era 'l nou género tant ben acceptat com l' humorístich.

Tot seguit D. Serafi Pitarra escrigué *Las joyas de la Roser* y ja 'l drama prengué peu en lo teatro catalá.

Los centralistas de Madrid no vegéren ab bons ulls l' increment d' aquesta manifestació regional y al any 1866, si mal no recordém, va sortir una Real Ordre dispositiva de que en tota obra dramática tingués d' haverhi quan menos una part en castellá. Los autors catalans, naturalment, tenían d' acatar l' ordre; pero 'l personatge que introduïan en las sevas obras parlant en castellá, no era cap que resultés simpátich, sino al contrari, com lo *galoner* de *La Rosa blanca*, 'l *traydor Sánchez* de *La Comedia de Falset*, etc.

No deixá de notarse allavoras que mentres regia aquella disposició gubernativa, una companyia dramática francesa funcionava en un dels teatros d' aquesta capital y que 'l govern permetia representar sense cap traba en una llengua estrangera, al mateix temps que cohibia las representacions de obras escrites en un llenguatge espanyol.

Tan destituída de rahó era aquella Real Ordre, que al primer petit cambi de situació política va abolirse, y 'ls escriptors catalans quedáren en

complerta llibertat d' escriurer en lo seu natural idioma.

Lo teatro catalá, ab aquest nom passá del Odeón al Romea y allí ha continuat sempre més.

Además dels autors que hem anomenat, donáren obras catalanas al teatro en aquells primers anys, los senyors Estorch, F. de S. Vidal, Lasarte, Carcassona, Campmany, Angelón, Feliu y Codina, Alcántara y algun altre.

Encara que no era literat, just es que aquí consigném un recort al mestre compositor don Joan Sariols, que com autor de la música de *L' esquella de la torratxa*, mirava la creació del teatro catalá com á institució á que ell hi havia coadjuvat y 's prenia un gran interés en aquells primers passos de la escena catalana, ja donant valiosos consells als escriptors, ja contribuhint á la direcció de moltes obras.

Dels actors que en la secció de *La gata* inauguraren lo naixent teatro regional, queda sols D. Iscle Soler en lo Teatro Catalá.—J. S.

Teatro Catalá

La filla del metge.—Comedia en un acte, original de don R. Rocavert. Estrenada la nit del 10 de Juliol, en la Societat «La Atlántida».

Encare que l' argument no es gayre nou, conté algunas escenas ben trassadas, en especial las que motivan los dos pagesos. Hi han alguns personatges ben sentits, pero no té res d' aixó lo de D. Sever, que es lo menos sostingut de la obra.

La execució siguié bona individualment, presentan be 'ls tipos la Srta. Gandía y los Srs. Hernandez, Prou, Miró, Baldiri y especialment lo Sr. Balaguer encarregat del de un de dits pagesos.

En cambi lo conjunt deixá molt que desitjar, donchs hi hagué moments que la representació anava desarrollantse ab excessiva languidés.

L' autor siguié cridat al final á rébrer los aplausos de la concurrència.—X.

Rondalla

Una vegada era un metje
que tenia molta fama;
si bé en poble curt vivia,
era extensa la rodalia;
contava ab gran clientela,
de consultas n' hi sobraven.
¡Si n' havia fet de curas
en tot' aquella comarca!

Veus aquí que un jove, fill
del mateix poble, estudiava
la carrera á Barcelona,
y estant ja prop d' acabarla,

ants de graduars y exercirla,
va resoldrer fer la práctica,
y al costat de tan gran metje
visitant tot l'estiu passa.

Un dia, entre altres malalts,
resulta que un té una gástrica:
li ordenan calas y ajudas
y purgas y cataplasmas...
y dieta rigorosa
sobre tot li recomanan.
Mes com lo metje ja sab
que no hi sol haver cap casa
en la que 'l malalt dejuni
al extrém que se li mana,
si no 's fia de 'ls que 'l cuydan,
del malalt méns encara;
aixís es que sas receptas
solen ser ben carregadas.

Veus aquí que dins pochos dias
l'home per curat ja 's daba
y demaná si podia
menjar, que tenia gana.
Lo metje l'observa, 'l polsa...
recepta xarop ab aygua...
y girantse al practicant
diu:—¿Veus?... menjar! Pas per ara,
bon home; d'aquí alguns dias,
y aixó, si res no s'hi espatlla.
Per avuy, pendréu aqueixa
medicina, en tres vegadas,
y dieta rigorosa,
y dormiu, que 'l cos descansa.—

Veus aquí que al endemá
la visita altre cop i assan,
y, ants d'entrá en lo cuarto, hi senten
remenament y paraulas:
lo practicant no 'n fa cas;
mes lo metje... 's posa en guardia.
Entran; polsan al malalt,
primer l'un y després l'altre;
li troban lo ventre fort,
li miran la llenga y... blanca:
lo practicant fa que si
de tot, cuan lo metje parla;
quan aquest calla y medita,
també ell fa que pensa y calla.
Passa un moment de silenci,
se donan una mirada
d'intel·ligencia... y 'l metje
torna á pendre 'l pols... y exclama:
—Os tinch dit... dieta absoluta,
y heu menjat: ja m'ho pensava.—
—No, senyor doctó, y perdoni;—
diu lo malalt, ab veu flaca.
—¿Cóm, no?—diu ell.—No senyor:—
responen los de la casa.
—¡Jo dich que sí!—replica ell,
y ab tal convicció que 'ls xafa.
—Si fins sé lo que ha menjat;
que á un metje no se l'enganya.

¿Veyéu? no ho he pas vist; donchs,
heu menjat duas talladas
de meló: y sé que son duas,
perque 'l pols aixís ho canta.
Y encara os diré més: era
meló valenciá. Desde ara
sapiguéu que 'l pols, ben prés,
es espia que no falla;
millor dit: es del rellotge
de la vida la campana.—

Tots quedan muts de sorpresa
devant de proba tan clara,
y fent senya al practicant
qu'estaba fet una estatua,
passa la porta, dihent:

—Torneu pendre, en tres vegadas,
medicina, com ahir,
que ja es dolsa y no empalaga,
y dieta rigorosa...
y dormiu, si teniu gana.—

Axis que son al carrer
diu lo practicant:—M'estranya
que 's pugui ab lo pols coneixer,
y ab certitut matemática,
si un home ha menjat ó no,
y sobre tot, més encara,
poguer dí, ha menjat meló
valenciá, y duas talladas.—
Lo metje somriu, se 'l mira
y li diu:—¡Ah, pastanagal...

Per saber l'art de curar
s'ha de comprendre ab qui 's tracta;
es di: 'l desitj del malalt,
los seus costums y carácter,
l'interés ab que es cuydat
y 'ls recursos de la casa:
sabut aixó, ja ho tens tot.
Tens ara aquest que, ordenada
una dieta rigorosa,
ja 's creu curat y té gana;
ja era vist que menjaria.
Encar no eram á la sala,
dins del cuarto he sentit fressa
de plats, xius xius y riallas,
y he dit, entre mí:—ja 't tinch.—
Tu no t'hi has fixat. Ab calma
he entrat, he escampat la vista
per tot, com qui en res repara,
y si haguesses fet com jo
haurias vist sota la taula
ben amagadet un plat
ab duas grossas talladas
de meló... es dir, las esclovas,
que 'l meló ja 'l té á la panxa.
¿Ho entens ara, tros de quoniam?
S'ha de fer l'ull viu: la práctica
y l'astucia fan la ciencia
y així hi ha profit y fama.—
Convensut lo practicant,
reb la llissó y don las gracias.

Veus' aquí que al endemá

lo metje á consulta marxa
 y al practicant encarrega
 que las visitas li fassa.
 Com que al vespre haurá tornat,
 no li diu res d'importancia;
 sols li adverteix que no aixequi
 la dieta al de la gástrica.
 Desitjós de quedar bé
 y content com unas Pascuas,
 dantse 'l tó que correspon,
 puntual las visitas passa.

(S' acabarà)

R. BORDAS.

Nostres Corresponsals

Tarrassa 11 de Juliol 1892.

Sr. Director de LO TEATRO REGIONAL.

Molt Sr. meu; dissapte passat 29 del corrent, hi ha-
 gué un verdader *succés* en lo teatro del Retiro d'aquesta
 localitat.

Se verificá una extraordinaria funció per la com-
 panyia del Sr. Tutau dedicada al popular y festiu es-
 criptor D. Juli Guibernau (C. Gumá) representantse las
 obras *Una casa de dispesas*, *Ni la teva ni la meva* y
L' amor es cego, originals totes del referit autor.

Lo teatro presentava un bonich aspecte perque s' hi
 veyan las familias més distingidas de la població, que
 tributaren ab sos aplausos l' éxit més franch y sor-
 prendent, puig que al final de cada acte va tenir de pre-
 sentarse lo Sr. Gumá al palco escénich á instancias
 del públich que freneticament aplaudía.

Se deu també gran part del éxit á la bona interpre-
 tació dels actors que varen correspondrer de la millor
 manera al triunfo del autor: representaren las obras
 com pocas vegadas se veu.

Hi prengueren part las Sras. Ferrer y Muntal, se-
 nyoreta Galceran y Srs. Oliva, Pigrau, Guitart, Esteve
 Odena, Virgili y Fuentes.

Dir qui va ferho millor, es poch menys que impos-
 sible perque tots varen estar inmillorables. Fins la
 providencia volgué correspondre al lluhiment de la fests-
 ta, puig que á la tempestat de aplausos del públich,
 s' hi barrejà una tempestat de trons, llamps y una gran
 ruixada que durá deu minuts, refrescant l' atmósfera y
 fent desapareixer la pols dels carrers, á fi de que 'ls
 concurrents á la funció, al sortir del teatro poguessen
 retirar-se més cómodos y satisfets del bonich espectacle.

La tarde del diumenge dia 10, la mateixa compa-
 nyia va treballar al Teatro Principal representantse *El*
Presidiario de Rouen y *Un cap mas*; no sé si ho varen
 fer tan bé com lo dia abans perque no vareig assistirhi.

Sens altre particular mani y disposi de son afectís-
 sim amich y S. S.

Pere Plá de Palacio.

Sant Andreu, 12 Juliol 1892.

Sr. Director de LO TEATRO REGIONAL.

Lo dissapte passat tingué lloch en lo cassino «El
 Progreso» la representació de *Otger*, distingintshi en
 lo desempenyo lo Sr. Viñas, qui feu lo protagonista
 de la obra, essent objecte de una merescuda ovació per

part de la escullida concurrencia; secundaren ab los
 seus respectius papers las Sras. Verdier y Periu y los
 senyors Quintana, Ventura, Cussó, Novell, Alonso,
 Riera y Puig.

La mateixa companyia té en estudi la producció dra-
 mática *Mar y cel* y l' estreno de una pessa catalana
Vint duros per una nit, original de un aplaudit escrip-
 tor. La companyia de sarsuela del mateix cassino po-
 sará en escena las aplaudidas sarsuelas catalanas *Primer*
jo, *Dorm* y *Un músich de Regiment*.

LO CORRESPONSAL.

Las sangoneras

A unas duas horas del poble de... y situada al bell
 peu de un olivet, hi ha una masía habitada per
 en Micaló y la Xica, gent de bé á carta cabal y tres
 criaturas, fruyt del seu amor, frescas... rodanxonas y
 rojas que semblan talment tres angelets de Deu.

Es á mitj diada; lo sol batent sobre las esquenans dels
 segadors los fá suhar unas gotas com sigrons; las espi-
 gas que quedan encara per segar, tornan lo seu cap
 ros, y... vaja, fa una calor que 's tenen mes ganas de
 jeurer que de res més.

En Micaló després d' haver dinat, agafa 'l volant, y
 á segar s' ha dit.

Pero quan se va venir cap á mitja tarde, ja no va
 poguer més; li varen comensar á venir unas punxa-
 das al costat esquerra que no 'l deixavan viurer; arri-
 bá á casa y la Xica—podeu pensar—desseguit á fer
 buscar al metje lo qual al cap de tres horas ja 'l tenian
 allí baixant de cavall de l' euga.

—Y donchs Xica—digué tot pujant l' escala—¿que
 ha arreplegat en Caló?

—No me 'n parli senyor doctor, ell que may havia
 tingut ni aixís de mal de cap... ell que sempre havia
 estat tan hó... ell que...

—Be vaja; acompanyeume al seu quarto... Y donchs
 Caló ¿que tenim?

—No ho sé lo que tinch... unas punxadas aquí...

—Bé, bé, á veurer... no ha sigut res, mireu Xica,
 aneu á ca 'l apotecari á buscar mitja dotzena de san-
 goneras y las hi apliquéu...

—Está bé, senyor doctor, vagi ab cuydado á caurer...

—No tingueu por, nó... adeu siau.

Ha passat un dia; lo malalt, en compte de millorar,
 pitjora... La Xica está desesperada las criaturas so-
 miquejan en un recó... arriba 'l senyor doctor y...

—¿Que hi ha Xica? com se troba en Micaló?

—Ay, senyor doctor, no sabém lo que 's té, miris;
 quan varem haver fet jlo que vosté 'ns va dir, se 'ns
 posá més mal... y més mal...

—A veurer, á veurer, qu' es aixó... y donchs Quel
 ¿qu' es aixó?

—Ay, senyor doctor, senyor doctor, no me 'n ordeni
 pas mes d' alló perque picavan molt.

—Es á dir que... picavan ¿eh? millor aixís es com
 se fa la cura...

—Si, vosté ray que no ho ha de pendrer.

—Bé, bé... y com ho varen fer per col·locarlashi?
Ja veurá;—saltá llavors la Xica—varem anarlas á buscar, las vaig rosejar ben bé á la paella y se las va menjar...

—¡Pobre gent! no sabian qué volia dir col·locar.

JOSEPH MORATÓ GRAU.

Girona.

Doloras

LO MIRALL

Homens, donas, vells y joves
nos contemplém al mirall:
lo que es lleig vol semblá guapo,
y la que 's guapa un encant.

Los vells se pintan, per serne
més joves de lo que son,
los joves per ser més *homens*...
Ningú 'l que li toca vol.

Al veure 'ls defectes *fisichs*
en lo mirall reproduhits,
deixant los *morals*, imbécils,
ab la ficció 'ls encubrim.

Sols té mirall la materia;
per l' esperit no ni há...
¡Ay, si n' hi hagués per nostra ànima,
que 'n tindriam poch mortals!

LA VIDA

I

La vida es un engany, una mentida,
diu tothom, desde 'l sabi al ignorant,
y per ella lluytém arreu sens mida,
are alegres rihent, are plorant.

II

Si es mentida ó engany ¿perqué hem de creure
que Deu nos la va dar, ell qu' es tant bo?
Deu no enganya, y aquell qu' engany vol veure
en la vida, que 'n vegi en la creació.

IGNASI IGLESIAS.

Teatros locals

Novetats.—No hi ha dupte que l'estreno en nostra ciutat del drama *Realidad*, sigué un acon-teixement teatral. Lo nom de Perez Galdós, lo primer novelista d'Espanya, es prou conegut y sas obras prou celebradas pera que tot aquell públich á qui interes-san en major ó menor grau las manifestacions del art y de las lletras, acudís presurós á presenciar lo debut en lo teatro d'aquell qu' es mestre en l' art d' escriure novelas.

Aixís, donchs, no es d'extranyar que 'l teatro de

Novetats se vejés, dijous de la setmana anterior, con-corregut per un públich escullit, com sols sucseheix en los estrenos de obras que, ja siga per lo que d'ellas se sab ab anticipació, ó be per lo que sempre influheix lo nom de son autor, venen precedidas de gran fama.

Tothom sabia que 'l drama *Realidad* havia sigut trasformat en tal per son autor, de la novela que porta 'l mateix titol, y aixó aumentava la curiositat del públich. Als que coneixian la novela, interessava veure de la manera com havia passat á ser obra dramática, y los que no, desitjavan coneixer la nova obra de un autor genial.

No entrarem á fer un anàlisis del drama *Realidad*, ni posarem de manifest las tendencias filosóficas qu' enclou, y de las que tant s' ha vingut parlant aqueixos dias; Lo TEATRO REGIONAL va ocupar-se de la obra de Galdós ab la extensió deguda quan s' estrená á Madrid. Lo que si farém constar, es que 'l públich va escoltar lo drama ab molta atenció y l' aplaudí en las situacions més culminants y al final de tots los actes.

La execució sigué acertada per part de tots los actors qu' hi prengueren part, distingintse las senyoretas Guerrero, Martínez, y los Srs. Cepillo, Thuiller, Garcia Ortega, Balaguer, Mário, Montenegro y algún altre.

Pera dijous estava anunciat l'estreno del estudi cómic polítich: *Comedia sin desenlace*, original de don Joseph Echegaray, de la que 'ns ocuparem en lo pròxim número.

Tívoli.—En vista de que 'l públich ab las representacions de *Sourcouf* no 's dona per entés, la Empresa ha contractat á un professor de magnetisme. La idea no está mal; á veure si aquest professor arriba á magnetisar al públich y per aquest medi 's logra que acudeixi gent al teatro.

Eldorado.—La *reprise* de *El rey que rabió* está donant los seus resultats. Y ademés, com si aquesta obra no sigúés prou pera atreure concurrencia, 's van representant *Las campanadas* que cada nit obtenen més aplausos y qual música 's va fent ja popular.

En aquesta obra ha debutat l'actor cómic D. Emilio Mesejo, qui desseguida s' ha captat las simpatías de tothom per la gràcia especial ab que interpreta l'paper de «Rufino.»

Y ab tot aixó 'l públich se diu:

—Aquí serveixen bé, porque 't donan primer una obra que per si sola ja fa 'l pés, y sobre d'ella una torna d'aquellas que no se 'n té sempre que se 'n voldria.

Ja se sab que tothom vol estar ben servit.

Per dilluns vinent está anunciat l'estreno de la sarsuela *Luces y sombras*.

Ne parlarém en lo número pròxim.

Circo Ecuestre.—Ultimament han debutat los clowns Bebé y Adolf, que com en anteriors temporadas fan riure als concurrents ab las sevas gracias.

Continuan sent molt aplaudidas las xilophonistas Celina y Eva Delpierre, los nens Cañadas y las demés parts de la companyia.

S' anuncian importants debuts.

Com s' haurà vist per la anterior revista, pocas son las novetats teatrals de la setmana, y es que las Empresas dels teatros també 's ressenten de la calor ab que 'ns afavoreix la present estació, que tant mateix ho fa un poch massa fort.

Trop de zèle, senyor istiu!

LABRUGUERA.

Epígrama

A Barcelona en Jubany
 diu que fa un brillant papé,
 y jo sé que no es engany
 puig la fàbrica que té
 es de fer paper d' estany.

F. A.

Societats recreativas

AVIS

En obsequi de todas las SOCIETATS RECREATIVAS que ho demanin per medi de ofici ab lo sello de la societat y firma del president, la empresa de nostre periódich los regalará 2 exemplars d' una comedia en un acte en la qual intervenen tres personatges: una dona y dos homes.

La entrega se fará en la Administració, presentant dit ofici avans del dia 20 del corrent.

De aquesta manera responém al creixent favor que ditas societats nos dispensan.

ESQUERRA DEL ENSANXE.—Lo dia 7 tingué lloch una important vetllada literari-musical á benefici de una desgraciada familia.

Prengueren part en l' escullit programa las senyoras Algüacil, Richart, Güart y Barta y los Srs. Brassé, Malonda, Güart, Bonmatí, Señorli, Jordá, Barceló, Creus y Vilalta.

Tots siguéren aplaudits especialment lo Sr. Marqués per la lectura de la poesia *A mitja nit* y un fragment del drama *Pau Claris*.

LA ATLÁNTIDA.—Devant de numerosa concurrencia doná funció aquesta Societat, diumenge al vespre.

Se posá en escena *A cop calent*, joguina en un acte original del Sr. Saltiveri que sigué cridat ab aplausos al final de la representació.

L' acertat desempenyo estigué á cárrech de la senyora Gandia y dels Srs. R., Fernandez, Miró y Oromi.

Després tingué lloch l' estreno de la pessa catalana *La filla del metje* de la que 'n doném ressenya en la secció corresponent.

FOMENT CATALANISTA.—Celebrá una important

vetllada, veyentse favorescuda ab numerosa concurrencia com de costum.

Hi prengueren part, de conformitat ab lo programa, las Srtas. Arquer y Orsolich y los Srs. Marsans, Alsina, Ferrer, Nogués, Balil, Ciurana, Montaner, Givanel, Torrell; Vilar, Flos, Rius, Maymí, Corrons, Marin y Diaz.

Tots los números del programa foren aplaudits per sa perfecta execució, no poguent dir lo mateix referent al terceto de ocarinas que resultá un número desgraciat.

CASSINO ARTESSÁ (GRACIA).—Ab notable ajust va donarse una representació del bonich drama *La Vocació*.

La direcció sigué acertada á cárrech del Sr. Ferrand que á la vegada desempenyá de manera acabada lo personatge *Mossen Baldomero*.

Secundaren bé la Sra. Rodés y los Srs. Camps, Canyís y Fabrè.

CLARÍS.—Diumenge per la tarde se posá en escena la bonica parodia *La ratlla torta*, distingintshi tots quants hi prengueren part, especialment lo Sr. Fages, que tragué molt partit de son cómirh paper.

També se representá la pessa *Carambolas* desempenyada ab aplauso per la Srta. Julia y los Srs. E. Bové, March, Torrus y Mani.

J. XIMENO

ANTÚNEZ (GRACIA).—En *Joanet y En Lluiset*, sigué la única producció catalana que 's posá en escena diumenge passat en aqueixa concorreguda reunió, obtenintshi aplausos la Srta. Blanca y los Srs. Anglada (A.), Curi y Serra.

Pera demá diumenge á la tarde, s' anuncia lo benefici del director d' escena, l' estudiós jove don Anton Anglada, ab un aplaudit drama catalá. A jutjar per los preparatius, la funció promet veurers en extrém favorescuda, lo que celebrarem moltíssim.

BANYA GRACIENSE (GRACIA).—Gracias á Deu, que després de tant temps hem pogut presenciar en aqueixa societat, una funció del tot catalana. Lo programa de diumenge passat se compongué de *Dorm! Lo primer dia, Primer jo* y l' estreno de un monólech *Sobre la creu*, recitat discretament per lo Sr. Mir y resultant serne autor lo jóve Sr. Portas, lo qui 's vegé aplaudit. Del desempenyo de las tres primeras produccions en sortiren ayrosos la Sra. Roselló y los Srs. Arqués, Trujols, Barberán y Mir.

LA CATALANA.—Escullidíssima resultá la funció que diumenge passat doná á benefici de la «Academia instructiva» que aqueixa Societat patrocina.

Se representá l' aplaudida obra *L' Hereu* éssent interpretada ab ajust per las senyoras Balmes y Gimenez y los Srs. Jordi, Gibert, Ribas, Mari, Comellas, Corts, Simó y Rojo (R. y F.) especialment la primera de las ditas senyoras, que executá molt bé son paper, veyentse en extrém aplaudida.

Després lo Sr. Pallach y Rojo (R.) recitaren lo monólech *¡Sense donas!* que 'ls valgué molts aplausos.

CASANOVA.—De dia en dia 'ns aném convencén més

de que no es improductiva nostra campanya en favor de que las Societats Recreatives representin ab preferència obras catalanas.

Aquest mateix Centre n' es un d'ells. Entussiasta propagador de nostre teatro, no s' aparta del camí que té trassat. Diumenje se representá *Lo más perdut* y lo divertit saynete *Un llaminer dintre un sach*, trayentne profit l' aplaudida Sra. Mas y los Srs. Domenech, Serrat, Vila. Arcalis, Aleg, Barril, Ors, Gumbau, Arzuello, Subidé, Manso, Dominguez y Laporta.

Un aplauso á tots.

ATENEO MARQUÉS DE LA MINA.—¿De que 's va compondre la funció del diumenge? Sencillament de las comedias *A pel y á rapel*, *A cop calent* y *Als peus de vosté*. ¿Quins van ser los aficionats que varen pendrehi part? La estudiosa Sra. Puchol y los Srs. Llorens, Fiol, Cairó, Puig, Aleix, Palmer, Solá y Roca. ¿Quins varen ser aplaudits? tots.

ALMOGÁVAR.—Per fi arriba lo torn á n' aqueixa favorescuda Societat. Lo programa de diumenge sigué escullit *A cop calent*. ¿'M caso? y *La nit de nuvis*. La primera si l' haguessin repassada un parell de vegadas més, haguera sortit ajustada y lo monólech segon de la llista, recitat per lo Sr. Rozas, sigué aplaudit. En quant á la última producció, la Srta. Faura va fer una núvia molt graciosa; la Srta. Roca 's portá regularment, lo Sr. Costa, á pesar d' haverse encarregat del paper de nuvi á última hora, 'n sortí ayrós; bé lo Sr. Ribera y lo Sr. Font passador.

En resúm: una vetllada sumament agradable.

R. OJEDA.

Pensaments

Las donas son com los enigmas, que un cop endevinat ja no agradan.

Es precis fer no alló que vé de gust, sino lo que, un cop llest, s' estará content d' haver fet.

A. VESSIOT.

En todas las escenas del mon, los espectadores envejan als actors y aquestos als espectadores.

HÉNNEQUIN

L' home que fa sabatas está segur de guanyar un salari; l' home que fa un llibre ó una tragedia no está segur de res.

MME. DE TENCIN.

La virtud, com la gramática, s' apren ab la práctica y 's recorda ab exemples.

PH. GERFAUT.

La primera cosa que fan duas donas quan se trovan, es buscarse defectes l' una á l' altra, la segona es adularse.

La dona insensible es la que encara no ha trobat á aquell á qui deu estimar.

La mateixa cosa es molt sovint posada en boca d' un home xistós, una gràcia ó una bona frase y en la d' un ximple, una ximpleria.

LA BRUYÈRE

La guerra, qual objecte es lo de matar gent, resulta ser l' ofici que 'n fa viure més.

G. M. VALTOUR.

La naturalesa va donar al home no més que sa famella, lo mateix que als altres animals; res mes li devia; fou l' home qui creá á la dona á forsa d' amor; del mateix modo que ab tot y son talent diví, Praxiteles y Pradier d' un bloch de mármlol no 'n farán mes qu' una hermosa estàtua, perque está reservat á la primera vella que se li agonolli devant y que li demani alguna cosa de ferne un deu.

ALFONS KARR.

Novas

Avuy regalém á nostres abonats las planas 85-86 y 91-92, del drama «L' Agulla».

♦♦

Lo dissapte de la setmana passada va representarse ab gran aplauso en lo teatro de Figueras, lo drama catalá *Ferma despoli forçada* original de Joseph Amat. Sos concitadans li tributaren una entussiasta ovació, y l' obsequiaren ab un banquet y una serenata.

♦♦

L' Arxiu *Lirich-dramátich* de D. Francisco Perez Pol, qu' estava instalat en lo carrer Roig, n.º 8, 1.º, ha sigut traslatat al n.º 24, *entresuelo*, del mateix carrer.

CONCURS DE EPÍGRAMAS

Del escrutini de las papeletas de votació, rebudas, han resultat elegits, pera formar part del Jurat, los tres senyors següents:

D. Trinitari Costa.

D. A. Pallejá.

D. Abelardo Coma.

Obtinguéren vots, además, los Srs. Claudi Mas, Simon Alsina y Clós, Domingo Bartrina, Salvadó Bonavía, Joan Fortuny y Güell, Bonifaci Poch, Frederich Soler, Conrat Roure, Joan Costas, Pere Blanch Roig, Rafel Comas, Enrich Riera Mateu, Joan Tarré, Joseph Escachs y V., Anton Casanovas, Pere Giralt, F. Gironés, Joan Vía, Enrich Mestres Fonts, Amanci Peratoner, Joseph M. Codolosa, Anton Ferrer y Codina.

Los tres senyors elegits quedan convocats pera la junta que tindrà lloch lo próxim dilluns á las set de la tarde en lo local de aquesta Administració.

Juliol, 16, de 1882.

Lo Secretari,

J. XIMENO.

Entreteniments

Opina un individuo de l' Academia de Ciencias Naturals y Bellas Arts, que debía ésser un colega seu l'

encarregat de batejar los carrers antics y plassas de Barcelona y la Barceloneta; fundantse en l'abundancia de noms trets dels tres regnes de l'història natural y d'altras Ciències y arts que s'lleigeixen en las cantonadas.

Aquí vá la proba:

ZOOLOGIA

Lleó, Lleona, Tigre, Aucells, Freixuras, Cabras, Ases, Perdiu, Milans, Cisne, Bou, Moscas, Petxina, Mico, Llebra, Cuch, Esquirol.

BOTÁNICA

Flor, Fruita, Aglá, Cirera, Bruch, Avellana, Rosa, Palma, Ginebra, Alsina, Olm, Morera, Alba, Pi, Carabassa, Gínjol, Figuereta, Palla, Junqueras, Tarongeta, Pansas, Tomillo.

MINERALOGÍA.

Roca, Arenas, Sal, Barra de ferro, Pom d'or, Plata.

ASTRONOMÍA.

Aurora, Cometa, Estrella, Lluna, Orient, Llevant, Mitjdia, Ponent.

ARQUITECTURA.

Palau, Banys, Archs, Triángul, Claveguera, Mina, Pont, Baluart, Tres voltas, Pou, Porta ferrissa, Tapias.

PINTURA.

Groch, Roig, Sombra, Vermell, Cendra.

Sens dupte que l'ilustre académich estava sobrat de rahó. R.

Enigmas

XARADA

Mon *hu* es medicinal,
la *segona* una vocal,
mon *tres* crea la Natura
y la *tot*, nineta pura,
instruix ton cerebral.

B. CARLITOS.

INTRÍNGULIS

Buscar lo nom de una Nació Europea que anantne trayent una lletra del detrás dongui lo següent: vegetal, rom d'home, ciutat Europea, licor, girat metall, lletra.

JOAN COSTAS.

GEROGLÍFICH

X
I N
DIMARS. DIJOUS.
AL ND AI
DIVENDRES.

PERET DELS VENTALLS.

CREU DE PARAULAS

Vertical y horisontal: 1.ª ratlla, animal.—2.ª, mineral.—3.ª, nom de dona.—4.ª, carrer de Barcelona.—5.ª, part de la persona.—6.ª, en las cartas.

RAMON FERRIOL C.

(Las soluciones en lo próximo número).

AVIS

Tots quants presentin en nostra Administració, las solucions de tots los Enigmas de aquest número, tindrán obció al premi consistent en un *globo aerostátich de 1'75 metros d'alsada*, pera lo qual s'estableixen las següents condicions: S'admeterán las solucions desde la sortida del número fins á las cinch de la tarde del dilluns. Cada *plech* contenint ditas solucions se li darà lo número d'ordre de sa presentació. A las set de la tarde del dit dilluns se verificará un sorteig y lo *plech* qual número resulti premiat, aquell haurá obtingut lo premi.

Cada *plech* deu anar acompanyat de unas cubertes de aquest número.

Poden los interessats que ho desitjin assistir al sorteig.

Soluciones als Enigmas insertats en lo número 23.

Xarada.—SA-BA-TA-RA-DA.

Targeta.—BARBA ROJA—FREDERICH SOLER.

Ters de sílabas.—SAL-VA-DO

VA-LE-RO

DO-RO-TEA

Geroglífich.—VINT Y QUATRE HORAS ES UN DIA.

Varen presentarse 7 *plechs* ab las solucions, baix l'ordre següent:

1, Manuel Torres.—2, Juli Torres.—3, Francisco Cussó.—4, J. Campins.—5, Joseph Rosés.—6, Frederich Garriga.—7, Esteve Posiello.

Verificat lo sorteig, resultá afavorit lo número 3, que correspon al *plech* firmat per Francisco Cussó.

Correspondencia

V. C., Reus: serveixis activar lo demanat.—J. P., Mollet: rebut.—Ll. S. Reus: va ser per excés de original, termina aquest mes.—C. M., Vilafranca; fet l'envio.—J. Rey: per altre vegada.—J. T. R.: admés.—A. Pallejá: no 'ns agrada prou.—Catalá aragónés: ja vá mes bé.—Peret dels ventalls: servirá algo.—M. Serra Castells: es frívol.—Enrich Riera: semblaria repetició del article.—Félix Bertrán: no va prou bé.—Francesch Torres: anirá.—Bartumeuhet de Gracia: bé, noy, bé, ne publicarem un.—Joseph Escachs y V.: anirá arreglat, lo final seria fora de temps.—Un catalá de Mahó: anirá la *Amorosa*.—Un fulano: lo rombo.—Joseph Roses: molt fluixet.—J. Campins: un *geroglífich*.—Un estudiant: algun.—Lagarder: son poch cuydats.—Lluís Costa: si no patís tant potser faria mes versos.—Isidro Martínez: arreglat, anirá.—Joan Arbós Aleu: anirá una.—Joseph Bach Generó: anirá *La fladora*.

La Catalana.—Imp. de J. Puigventós, Dormitori de St. Francesch, 5.